

Bijlage A: TOELICHTING

Dit document hoort bij en maakt deel uit van het definitief besluit

Verkeersbesluit Instellen Parkeerschijfzone Mercuriusplein.

In deze toelichting worden de aanleiding voor het instellen van een parkeerschijfzone en de resultaten van de gehouden parkeeronderzoeken beschreven. Ook wordt nader omschreven wat de voorwaarden zijn om in aanmerking te komen voor een ontheffing om voor onbepaalde tijd in het gebied te mogen parkeren.

1. Aanleiding project: Herinrichting Mercuriusplein

In 2015 heeft gemeente Sint-Michielsgestel een ontwikkelingsvisie laten maken voor het Mercuriusplein en de Kerkwijk ter plekke van de Durpsherd in Berlicum. Architect Arie Hoogstad heeft hiervoor het concept 'De hartkamers van Berlicum' bedacht waarbij het centrum van Berlicum wordt gevormd door het Mercuriusplein als winkelhart en de omgeving van de Durpsherd en de voormalige kerk als cultuurhart. In 2017 is op basis van de stedenbouwkundige ontwikkelingsstudie het bestemmingsplan geactualiseerd en vastgesteld. Inmiddels zijn verschillende particuliere vastgoed-initiatieven in uitvoering. 'De Uitkijk' is klaar.

De diverse initiatieven zijn voor de gemeente aanleiding om ook de openbare ruimte van het Mercuriusplein aan te pakken. Hoe het centrum van Berlicum eruit gaat zien is al jaren een belangrijk gespreksonderwerp voor de bewoners van Berlicum. Het plein verdient het, als huiskamer van Berlicum, om een aanzienlijke kwaliteitsimpuls te krijgen. Het is de bedoeling het centrum van Berlicum weer een multifunctioneel hart te geven waar het goed toeven is. Met nog steeds ruimte voor parkeren, maar ook ruimte voor prettig verblijven, terrassen, markt en evenementen. Omdat het dorpshart iedereen aangaat, is het ook belangrijk om betrokkenheid en draagkracht te verkrijgen van bewoners en ondernemers.

Tijdspad van principe-ontwerp naar een definitief ontwerp

In 2018 heeft RO twee landschapsarchitecten (Bureau Oslo en Houtman + Sander) gevraagd het proces te begeleiden om tot een gedragen principe-ontwerp voor de herinrichting van het Mercuriusplein in Berlicum te komen. Het principe-ontwerp van het Mercuriusplein is tot stand gekomen in een proces met drie workshops, waarin bewoners en ondernemers input aan konden leveren. Ook is aan basisschool-leerlingen gevraagd om hun dromen over het plein te delen. Met alle aangedragen ideeën is het principe-ontwerp van het plein tot stand gekomen. Het resultaat is in januari 2019 gepresenteerd aan alle inwoners. Het college van B&W heeft in februari 2019 het principe-ontwerp vastgesteld. Dat principe-ontwerp is de basis voor de uitwerking van het definitief ontwerp (DO). Bewoners en ondernemers zijn bij die uitwerking betrokken. Tijdens een drukbezochte bewonersavond eind november 2019 is gevraagd wat goed is en wat beter kan. Tijdens deze avond zijn er bijna 500 reacties opgehaald. In mei 2020 is het concept DO via een speciale projectenwebsite met de omgeving gedeeld. Deze website telde tijdens de inspraakperiode (twee weken) ruim 1500 unieke bezoekers. Inwoners konden er via de website, maar ook via de mail of per post, op reageren; er zijn nog 48 reacties ontvangen. Deze zijn beoordeeld en zo mogelijk verwerkt in het DO. Het DO is op 29 oktober door het college van B&W vastgesteld.

2. Parkeren

De keuze voor de realisatie en locatie van 'De Uitkijk' op het plein heeft gevolgen gehad voor het aantal parkeerplaatsen. Ook de wens om er 'meer dan alleen een parkeerterrein' van te maken, is van invloed op het aantal parkeerplaatsen. In onderstaand overzicht staat het aantal parkeerplaatsen in het plangebied door de jaren heen:

2016 voor realisatie 'De Uitkijk': 186 parkeerplaatsen.

2019 na realisatie 'De Uitkijk': 151 parkeerplaatsen

Vastgesteld principe-ontwerp landschapsarchitect: 136 parkeerplaatsen

Concept VO gepresenteerd eind november 2019: 131 parkeerplaatsen

Concept DO gepresenteerd mei 2020: 135 parkeerplaatsen

Vastgesteld DO: 136 parkeerplaatsen.

Parkeeronderzoek 2016

Er zijn in het kader van alle ontwikkelingen twee parkeeronderzoeken uitgevoerd. In 2016 is er door Rho adviseurs een parkeeronderzoek in het centrum van Berlicum uitgevoerd.

Dat onderzoek is uitgevoerd t.b.v. het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan. Inzichtelijk is gemaakt wat de parkeerdruk in de huidige situatie is en wat het maatgevende moment is. Vervolgens is de parkeerbehoefte voor de toekomstige situatie berekend. Alle bekende ruimtelijke ontwikkelingen op dat moment zijn meegenomen in de toekomstige parkeerbehoefte.

Er is geteld op de volgende dagen:

- woensdag 05-10-2016 van 06.00 – 11.00 uur. Dit is tijdens de weekmarkt en er zijn dan altijd minder parkeerplaatsen beschikbaar;
- vrijdag 07-10-2016 van 15.00 – 20.00 uur. Dit is een werkdag, met aansluitend de koopavond.
- zaterdag 08-10-2016 van 08.00-20.00 uur.

In het onderzoek wordt gesteld dat een bezettingsgraad > 85% leidt tot zoekverkeer. Bijlage 1 bevat een kaartje van het onderzoeksgebied en de bezettingsgraad van het centrumgebied in 2016. Sectie 9 – 10 en 18 vormen samen het huidige plangebied van de herinrichting van het Mercuriusplein. De bezetting in het plangebied ligt alleen op de woensdag boven de 85%. Dit komt door de weekmarkt, dan zijn er minder parkeerplaatsen beschikbaar. Opvallend is wel dat rondom het plangebied (o.a. Vestaplaats en Minervaplaats) een enkele keer de bezettingsgraad boven de 85% ligt.

In de rapportage wordt aangegeven dat wanneer alle ruimtelijke ontwikkelingen gerealiseerd zijn, het druk wordt in het centrum met parkeren. In de ruimte rondom het centrum (de schil) is nog voldoende parkeercapaciteit om dit op te vangen. Verkeer dient dan wel gestuurd te worden. Aanvullend onderzoek naar de te treffen maatregelen om dit te realiseren is dan nodig. In de rapportage worden nog geen concrete aanbevelingen hiervoor gedaan.

Parkeeronderzoek 2019

In 2019 heeft er rondom het Mercuriusplein nogmaals een parkeeronderzoek plaatsgevonden. Op dat moment was 'De Uitkijk' al gerealiseerd.

Er is toen geteld op de volgende dagen:

- donderdag 13 juni 2019 van 05.00 – 06.00 uur. De auto's die toen in het gebied geparkeerd stonden zijn aangemerkt als bewoners;
- donderdag 13 juni 2019 van 09.00 tot 21.00 uur;
- zaterdag 15 juni 2019 van 09.00 tot 19.00 uur.

In dit onderzoek is ook de parkeerdruk inzichtelijk gemaakt. Zo is er informatie verzameld over het parkeermotief: bewoner, kort parkeren of lang parkeren. Uit het onderzoek blijkt dat op zaterdagmiddag de parkeerbezetting boven de 85% ligt. De parkeerdruk in de Vestaplaats en Minervaplaats ligt nu, in tegenstelling tot in 2016, nergens boven de 85%. Nu zijn wel de vier parkeerplaatsen in de Marsstraat (sectie 42) regelmatig allemaal bezet. Zie bijlage 2.

In de nacht staan er 17 auto's geparkeerd op het Mercuriusplein. Deze worden aangemerkt als bewoners. Van deze 17 auto's is aan de hand van het kenteken de bijbehorende postcode opgevraagd. Dit is gedaan om inzicht te krijgen waar de eigenaar woont. Van 7 auto's is bekend dat deze uit het plangebied komen, 1 auto komt overduidelijk niet uit het plangebied. Van de overige 9 auto's is het niet met zekerheid te zeggen. Dit zijn mogelijk leaseauto's en die staan op bedrijfsnaam geregistreerd.

Het aantal langparkeerders varieert van 21 (op zaterdagmiddag) tot 27 (op donderdagmiddag).

3. Parkeerregulering d.m.v. parkeerschijfzone

Met het invoeren van een parkeerschijfzone (blauwe zone) kan er gestuurd worden in het parkeergedrag. In een parkeerschijfzone mag alleen geparkeerd worden op plaatsen die voorzien zijn van een blauwe streep. De parkeerdruk mag niet langer duren dan de op de bebording aangegeven tijdslimiet. Bij motorvoertuigen op meer dan twee wielen dient de parkeerschijf duidelijk zichtbaar aanwezig te zijn. Door het invoeren van een tijdslimiet worden langparkeerders geweerd. Er komen dan sneller parkeerplaatsen vrij. Het invoeren van een blauwe zone kan als er op acceptabele loopafstand (voor winkelen geldt een loopafstand van 200 tot 600 meter) voldoende parkeercapaciteit is. In het onderzoek van 2016-2017 is al aangegeven dat er in de omgeving van het centrum genoeg capaciteit is om langparkeerders op te vangen.

Afgevraagd werd wat de parkeerdruk zou zijn in de nieuwe situatie (136 parkeerplaatsen) gezien de parkeerbezetting uit de onderzoeken van 2016 en 2019. In bijlage 3 is dit inzichtelijk gemaakt. Uitgegaan is van het bezette aantal parkeerplaatsen tijdens het onderzoek in 2016 en 2019. Inzichtelijk is gemaakt wat de parkeerdruk is zonder en met een blauwe zone. Voor het bepalen van het aantal langparkeerders is uitgegaan van het piekmoment: in beide onderzoeken was dat op zaterdag.

Geconcludeerd kan worden dat wanneer er géén blauwe zone wordt ingevoerd, de parkeerdruk op vrijdag van 16.00 tot 18.00 uur en op zaterdag van 11.00 tot 16.00 uur boven de 85% komt. De kans op zoek-verkeer is dan zeer aannemelijk. Wanneer er (wel) een blauwe zone ingevoerd wordt, komt de parkeerdruk nergens meer boven de 85% uit. Er is dan zelfs nog ruimte voor groei.

Reacties op voorstel blauwe zone.

In het proces, begeleid door de landschapsarchitecten, om te komen tot het principe ontwerp zijn dromen en ideeën opgehaald. Inwoners mochten stickers plakken op foto's die ze goed vonden (groen) en die ze slecht vonden (rood). De foto met de blauwe zone heeft veel groene stickers opgehaald. Uit alle dromen en ideeën zijn de 10 geboden voor het Mercuriusplein gestedilleerd. Een daarvan is: Parkeren vooral voor winkelend publiek. Als afbeelding bij de tekst nogmaals de foto van de blauwe zone.

Tijdens de bijeenkomst in november 2019 is aan de aanwezige inwoners gevraagd: 'Wat vind u van het parkeren en van een blauwe zone?' In het totaal zijn er 73 reacties ingediend op deze vraag. Deze reacties kunnen als volgt samengevat worden:

- 64,4% vindt het een goed idee om een blauwe zone in te voeren. Gratis parkeren is belangrijk. Wel wordt aangegeven dat het in de avond niet nodig is en dat bewoners goed moeten kunnen parkeren.
- 16,4% vindt het geen goed idee.
- 11% doet geen uitspraak over de blauwe zone, maar wil dat er meer parkeerplaatsen komen. In het DO zijn ook meer parkeerplaatsen opgenomen (van 131 naar 135 parkeerplaatsen).
- 8,2% heeft een andere opmerking geplaatst of een vraag gesteld:
 - Geen vrachtwagens tijdens de markt.
 - Geen bus verzamelplaats op het plein.
 - Hoe wordt maatregel gehandhaafd (2x genoemd).
 - Is er onderzoek gedaan naar het lang parkeren?
 - Parkeervakken in een andere bestrating aanleggen, is duidelijker voor de mensen.

De ondernemers hebben in meerdere overleggen aangegeven blij te zijn met de blauwe zone. Ze vinden het belangrijk dat er voldoende parkeerplaatsen voor bezoekers beschikbaar zijn. Dat personeel iets verder moet lopen van of naar een parkeerplaats is geen probleem.

Tijdens de inspraak in mei 2020 is het voorstel voor de blauwe zone uitgewerkt. Inzichtelijk is gemaakt welke straten onderdeel worden van de blauwe zone en wanneer de blauwe zone gaat gelden. Met als voorstel om op vrijdag en zaterdag van 11.00 tot 18.00 uur alleen te mogen parkeren met een parkeerschijf voor een periode van 2 uur. Uit parkeeronderzoek blijkt dat dit de drukste dagen zijn. In de avonduren kan iedereen op het plein parkeren. Uit parkeeronderzoek blijkt dat er dan nagenoeg geen auto's staan.

Tijdens de inspraakperiode in mei 2020 zijn er 13 (van de 48) reacties binnengekomen op het uitgewerkte voorstel van de blauwe zone. Deze kunnen als volgt samengevat worden:

- Tevreden met blauwe zone (m.n. de winkeliers).
- Bewoners aan het plein willen graag allemaal een ontheffing om in de blauwe zone te staan. Bewoners boven de Jumbo hebben hiervoor ook handtekeningen verzameld.
- Vrees voor overlast van langparkeerders in Reijerspad

Naar aanleiding van deze reacties is besloten om het Reijerspad aan de blauwe zone toe te voegen.

Voorwaarden ontheffing parkeren blauwe zone.

Uit het parkeeronderzoek van 2019, waarin inzichtelijk is gemaakt wie er waar parkeert, blijkt dat er overdag nagenoeg geen auto's van bewoners op het Mercuriusplein geparkeerd staan. In de nacht stonden er 17 auto's geparkeerd. Uitgaande van 1 auto per woning, zou dit betekenen dat er 17 woningen op het Mercuriusplein parkeren. Het aantal woningen rondom het Mercuriusplein is beduidend hoger.

Verreweg de meeste bewoners parkeren dus ergens anders. Dit kan zijn een eigen parkeergelegenheid (parkeergarage, parkeerterrein) of in de openbare ruimte aan de achterzijde van de woning.

Ontheffing

Om in aanmerking te komen voor een ontheffing (maximaal één ontheffing per adres) om onbeperkte tijd in de blauwe zone een auto geparkeerd te mogen staan, gelden de volgende criteria:

- ingeschreven staan als bewoner van een woning, binnen het plangebied¹ van deze blauwe zone;
- geen parkeergelegenheid op eigen ruimte hebben;
- in het bezit zijn van een auto (eigendom of lease);
- geen parkeermogelijkheid in een straat direct grenzend aan de woning (of het complex) in de openbare ruimte, buiten de blauwe zone.

Een ontheffing kan digitaal via de website van de gemeente (via contactformulier) aangevraagd worden. Voor gehandicaptenparkeerplaatsen geldt een aparte regeling.

Indien er geen directe parkeermogelijkheid is grenzend aan de woning wordt er per adres 1 ontheffing verleend om in de parkeerschijfzone te staan.

Bijlage.

1. Parkeerdruk 2016.
2. Parkeerdruk 2019
3. Parkeerdruk nieuwe situatie.
4. Situatietekening 2020_0096_00

¹ Toelichting plangebied: het gebied van Mercuriusplein, Hoogstraat (tussen Vestaplaats en Mercuriusplein), Kerkwijk (tussen Marsstraat en Doornhoek), Reijerspad en in het gebied dat door deze straten worden omsloten, overeenkomstig situatietekening 2020_0096_00